

Datum
2019-11-22Version
02.00Dnr/Beteckning
TSS 2019-4724

Den senaste versionen av styrande och stödjande dokument finns på
Transporten, utskrivet dokument är endast giltigt vid utskriftstillfället.

Upprättad av
Christer Bergström
Sjö- och luftfartsavdelningen
Enheten för fartyg och sjövärdighet
Sektionen för sjövärdighet

Marknadskontrollplan 2020

direktiv 2013/53/EU

Datum
2019-11-22Version
02.00

Den senaste versionen av styrande och stödande dokument finns på
Transporten, utskrivet dokument är endast giltigt vid utskriftstillfället.

Dnr/Beteckning
TSS 2019-4724**Innehåll**

1	RÄTTSLIG GRUND	3
2	ALLMÄNNA MÅL MED MARKNADSKONTROLLEN.....	4
3	PRINCIPER FÖR VAL AV MARKNADSKONTROLLÅTGÄRDER	5
4	PLAN FÖR MARKNADSKONTROLLEN 2020.....	6
5	KONTROLLMETODER	9
6	SAMVERKAN	9
7	RESURSFÖRDELNING	9

1 Rättslig grund

Transportstyrelsen ska utöva marknadskontroll enligt lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar SFS 2016:96 och ska enligt förordningen om fritidsbåtar och vattenskotrar SFS 2016:98 vara marknadskontrollmyndighet enligt EU-förordning 765/2008. Transportstyrelsen är enligt produktsäkerhetsförordningen 2004:469 även tillsynsmyndighet för produktsäkerhetslagen (2004:451).

Transportstyrelsen som enligt förordningen SFS 2016:98 har tillsyn över efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet är tillsynsmyndighet även enligt produktsäkerhetslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Transportstyrelsens ansvarsområde enligt ovan nämnda lagar och förordningar omfattar:

- 1 fritidsbåtar och delvis färdigställda fritidsbåtar,
- 2 vattenskotrar och delvis färdigställda vattenskotrar,
- 3 viss utrustning för fritidsbåtar och vattenskotrar när utrustningen släpps ut separat på unionsmarknaden,
- 4 framdrivningsmotorer som är installerade eller särskilt avsedda att installeras på eller i fritidsbåtar eller vattenskotrar, även när motorerna genomgår omfattande ändringar, och
- 5 fritidsbåtar och vattenskotrar som genomgår omfattande ombyggnad.

I Sverige sammanfaller myndigheternas marknadskontrollansvar för olika produkter med få undantag med deras föreskriftsansvar. Regeringen har i en förordning om marknadskontroll utsett sektorsmyndigheter som ansvariga för marknadskontroll.

En sådan decentraliserad organisation kräver samordning. Sveriges nationella ackrediteringsorgan Swedac är ansvarig myndighet för samordning av den svenska marknadskontrollen. Samordningen sker bland annat i Marknadskontrollrådet där representanter från berörda myndigheter ingår.

Swedac är även kontaktpunkt gentemot EU-organ i övergripande marknadskontrollfrågor och arbetar både nationellt och internationellt för ett ökat erfarenhetsutbyte om marknadskontroll och för en enhetlig tillämpning av reglerna för marknadskontroll.

Transportstyrelsen är en av 16 myndigheter i Sverige som har ett marknadskontrollansvar. De berörda myndigheterna är Arbetsmiljöverket,

Boverket, Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för press, radio och tv, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll samt Transportstyrelsen.

2 Allmänna mål med marknadskontrollen

Syftet med Transportstyrelsens marknadskontroll är att skydda människors hälsa och säkerhet samt främja miljö- och konsumentskydd genom att säkerställa att bestämmelser om konstruktions- och tillverkningskrav för produkter efterlevs. Marknadskontrollen syftar även till att säkerställa att konkurrensvillkoren för företag (t ex tillverkare, importörer och distributörer) inte snedvrids genom att aktörerna väljer att inte prova sina produkter eller att inte följa kraven för att därmed få en lägre kostnad för sina produkter.

För att nå syftet med marknadskontrollen övervakar Transportstyrelsen att aktörerna inom området följer föreskrivna procedurer och att de produkter som omfattas uppfyller gällande krav, i de flesta fall genom harmoniserade standarder som offentliggjorts i den Europeiska Unionens officiella tidning, när de släpps ut på marknaden eller tas i bruk.

Transportstyrelsen vidtar även åtgärder mot de ekonomiska aktörer som inte följer uppsatta provningsprocedurer eller vars produkter inte uppfyller gällande krav.

Transportstyrelsen övervakar att ansvariga aktörer återkallar eller åtgärdar farliga produkter som anmälts genom EU-kommissionens system för snabbt utbyte av information om farliga produkter inom EU och EES dvs. systemet RAPEX (Rapid alert system for dangerous non-food products).

3 Principer för val av marknadskontroll- åtgärder

Sverige är ett av världens mest fritidsbåttäta länder. 2015 fanns det ca 822 000 fritidsbåtar i Sverige. Båtmarknaden i Sverige tillförs ca 20 000 nya fritidsbåtar om året.

Under 2017 omkom 21 personer i fritidsbåtsolyckor. Regeringens etappmål för båtlivet är att antalet omkomna per år fortlöpande ska minska och att antalet allvarligt skadade per år ska halveras från år 2007 till 2020.

I Sverige finns en världsledande leverantör av drivsystem för marina tillämpningar med en omsättning under 2018 på ca 14 miljarder kronor och ca 2 000 anställda.

Transportstyrelsen har utfärdat 383 svenska tillverkarkoder för fritidsbåtstillverkare (MIC). Den svenska båtproduktionen var 2018 ca 5 900 båtar. Värdet av båtproduktionen är värderad till ca 1,3 miljarder kronor årligen.

Drygt 4 000 personer är direkt sysselsatta i den svenska båtbranschen. Om man räknar med underleverantörer uppskattas omkring 12 000 personer vara beroende av båtbranschen för sin sysselsättning.

Transportstyrelsen samlar information om olyckor och incidenter med fritidsbåtar, vattenskotrar, framdrivningsmotorer och utrustning till dessa, tips och anmälningar från konsumenter, branschorganisationer och Tullverket.

Denna information samt resultat från tidigare utförda marknadskontrollaktiviteter och undersökning av tillverkarnas kunskaper om tillämpliga regler genom riskbedömning används för att bestämma vilka marknadskontrollåtgärder som är lämpligast att vidta nästkommande år.

Nya fritidsbåtar, vattenskotrar, tillhörande framdrivningsmotorer och viss utrustning ska uppfylla gällande föreskrift med krav om säkerhet, miljö m.m. baserad på EU:s fritidsbåtsdirektiv. Efterlevnaden av kraven är bristfällig hos importörer, svenska och utländska tillverkare. Små och medelstora tillverkare har stora problem pga. komplexiteten i regelverket. Båtar som importeras från tredje land ska CE-märkas.

4 Plan för marknadskontrollen 2020

Transportstyrelsen planerar att under 2020 besöka 20 tillverkare för att genomföra en riskbedömning av tillverkare, informera om kraven i direktiv, lag, förordning, föreskrift och standarder för CE-märkning. Vidare informerar Transportstyrelsen om skillnaderna mellan det gamla och nya EU-direktivet och presenterar Transportstyrelsens guide för CE-märkning.

Vid besöket ska tillverkarnas kunskaper om reglerna undersökas och med utgångspunkt från kunskaperna ska tillverkarna delas in i olika risknivåer.

Ett antal aktiviteter planeras för att genom stickprov säkerställa korrekt CE-märkning av berörda produkter. Som ett led i marknadskontrollen informerar Transportstyrelsen båtköpare och andra aktörer t ex tillverkare, importörer och distributörer om gällande krav.

Transportstyrelsens sjö- och luftfartsavdelning arbetar även inom enheten för hållbar utveckling och enheten för fartyg och sjövärdighet med:

- Uppdrag, utredningar och remisser från regeringskansliet, UD, Swedac, marknadskontrollrådet mm.
- Internutbildningar.
- Miljöfrågor.
- Olycksstatistik.
- ICSMS (internet-supported information and communication system for the pan-European market surveillance).
- RAPEX (Rapid alert system for dangerous non-food products).
- Standardiseringsarbete för standarder som bedöms av särskilt intresse. Svara på remisser om fritidsbåtsstandarder (standarder under SIS TK-232 / CEN TC-188 ansvarsområde).
- Kontakter med allmänhet, intressenter, massmedia. Samverkan med departement, myndigheter, råd, organisationer, forum och nämnder om frågor med anknytning till marknadskontroll, CE-märkning och båtliv.
- Att främja regelefterlevnaden genom information och rådgivande verksamhet till myndigheter, näringsliv och medborgare.
- Att uppdatera informationen på Transportstyrelsens hemsida om reglerna beträffande CE-märkning av produkter som omfattas av

Datum
2019-11-22Version
02.00Den senaste versionen av styrande och stödjande dokument finns på
Transporten, utskrivet dokument är endast giltigt vid utskriftstillfället.Dnr/Beteckning
TSS 2019-4724

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU av den 20 november 2013 om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG).

- Att delta i utvecklingen av ett system för marknadskontroll ("nya" SITS). Systemet ska bl. a samla resultat och erfarenheter från utförda marknadskontrollinsatser och bristfälliga produkter. Statistiken ska utgöra en del av underlaget för bedömning av framtida marknadskontrollinsatser.
- Att bevaka behov av revideringar, förtydliganden och tolkningar som uppstår på grund av förändringar i det internationella regelverket och problem med tillämpningen av föreskrifterna samt för att tidigt kunna analysera konsekvenser av kommande internationella regler med avseende på svenska förhållanden och svenska föreskrifter.
- Den ständiga kommittén och biträder EU-kommissionen i frågor rörande fritidsbåtar, reglernas efterlevnad, direktivkrav, tolkningar och frågor som rör harmoniserade standarder. Deltagande i expert- och arbetsgrupper.
- Samarbetsorganet (AdCo) mellan tillsynsmyndigheterna för Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU av den 20 november 2013 om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG) i Europa.
- Kommande föreskriftsarbete i samband med EU:s nya marknadskontrollförordning.
- Att följa upp vetenskapligt och tekniskt kunnande i frågor om produktsäkerhet och uppmärksamma behovet av att agera inom avdelningen samt mot omvärlden nationellt och internationellt.
- Mottagande och uppföljning av klagomål som rör produktsäkerhet.
- Uppdatering av rutinbeskrivningen för riskbaserad marknadskontroll.
- En bedömning av omfattningen av marknadskontroll för fritidsbåtar, vattenskotrar och komponenter och därvid ta hänsyn till produkternas egenskaper, riskerna, rapporter om skador, effekter av marknadskontroll, förekomsten på marknaden och användningsområdet.
- Upprättande av en årlig marknadskontrollplan till Swedac.

Datum
2019-11-22Version
02.00

Den senaste versionen av styrande och stödjande dokument finns på
Transporten, utskrivet dokument är endast giltigt vid utskriftstillfället.

Dnr/Beteckning
TSS 2019-4724

- Marknadskontroll (utöver riskbedömning av tillverkare) så att det säkerställs att de varor som gjorts tillgängliga på marknaden uppfyller gällande krav.
- Erforderliga förelägganden, förbud och ålägganden om återkallelse rörande produkter som omfattas av lagen om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar.
- Tullspärrar; Tillsammans med Tullen stoppa produkter som importeras och som inte uppfyller kraven för CE-märkning samt vidta åtgärder för de produkter vars övergång till fri omsättning har uppskjutits av tullmyndigheten.
- Rapportering av beslut och överenskommelser med tillverkare och distributörer till konsumentverket samt bevaka och vidta åtgärder när produkter anmäls.
- Att vara Transportstyrelsens representant (sjöfart) i marknadskontrollrådet och delta i de arbetsgrupper som initieras av rådet.
- Transportstyrelsens utfärdande och registerhållning av tillverkarkoder som är obligatoriska för tillverkare som en del av fritidsbåtar och vattenskotrars identifikationsnummer.

5 Kontrollmetoder

Proaktiv marknadskontroll utförs då båtar kontrolleras på initiativ av Transportstyrelsen, EU-kommissionens DG GROW, AdCo RCD (Administrative Co-operation for the Recreational Craft Directive) och/eller den ständiga kommittén för direktiv 2013/53/EU.

Reaktiv marknadskontroll utförs då vi med utgångspunkt från information erhållen från Tullverket, tips från allmänhet, näringsliv, massmedia, information från andra medlemsländer, EU-kommissionen eller resultat från tidigare marknadskontrollaktiviteter bedömer att en insats är motiverad utifrån riskbedömning och tillgängliga resurser.

Kontroll av dokumentation t ex försäkran om överensstämmelse sker vid all marknadskontroll.

6 Samverkan

Transportstyrelsen planerar att liksom tidigare år i samarbete med Tullverket fortsätta att förbättra samverkansrutinerna mellan myndigheterna.

Rutinerna hanterar ansvarsfördelningen mellan marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket.

Produkter som inte uppfyller gällande krav, i samband med att de tas in på EU:s och EES:s marknader från tredje land, ska stoppas, åtgärdas, förstöras eller skickas tillbaka till tredje land.

7 Resursfördelning

Tidsåtgången för den planerade marknadskontrollen som ska utföras av tre inom detta område särskilt utbildade inspektörer uppgår till 540 timmar under 2020.

I tillägg planeras 100 timmar under 2020 för den fortsatta internutbildningsinsatsen av en fjärde inspektör. Utbildningen påbörjades under 2019 med syftet att inspektören självständigt ska kunna utföra marknadskontrollaktiviteter från och med 2021.

Timmarna är fördelade lika per inspektör (totalt 540 timmar) och fördelade på följande aktiviteter:

- 20 riskbedömningar enligt gällande rutinbeskrivning (inkl. förberedelser med inläsning av tillämpliga harmoniserade standarder)

Datum
2019-11-22Version
02.00

Den senaste versionen av styrande och stödjande dokument finns på
Transporten, utskrivet dokument är endast giltigt vid utskriftstillfället.

Dnr/Beteckning
TSS 2019-4724

och därefter i samband med förrättning: Bedömning av tillverkarens efterlevnad av standarderna, resa, förrättning, resa, intern rapportering, återkoppling till tillverkare samt diarieföring).

- 2 interna arbetsplaneringsmöten.

Fastställd

Norrköping 2019-11-22

Pernilla Wallin

Chef enheten för fartyg och sjövärdighet
Ställföreträdande avdelningschef
Sjö- och luftfartsavdelningen